

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/13298
Gk 71

Sayı :81109008/610- 39
Konu :Yazılı soru önergesi (7/13298)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 13.12.2012 tarih ve 97850 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Umut Oran'a ait 7/13298 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek : 1 Yazı

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ UMUT ORAN'A AİT 7/13298 ESAS NO'LU YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

Ülkemizde özellikle ölümlü iş kazalarının en sık görüldüğü iş kolu olan inşaat sektöründe, çalışanların ilgili iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı, uygulamaları ve karşılaşılabilecek muhtemel riskler konusunda bilinçlenmelerini sağlayarak; iş kazası sayısını ve kaza sonucunda meydana gelen maddi ve manevi zararları azaltmak, çalışanların meslek hastalıklarından korunmalarını sağlamak dolayısıyla sektördeki mevcut iş sağlığı ve güvenliği durumunu iyileştirmek Bakanlığımızın temel amaçlarından biridir. Bu kapsamda gerek mevzuat yönünden gerekse uygulamaya yönelik bir çok faaliyet gerçekleştirilmektedir.

Mevzuat çalışmalarının yanı sıra, 2006 yılında; Bakanlığımızca, İNTES ve YOL-İŞ sendikalarının işbirliği ile “Güvenliği Birlikte İnşa Edelim” sloganıyla “İnşaatlarda İş Sağlığı ve Güvenliği Kampanyası” yürütülmüştür.

Sektörde yaşanan iş sağlığı ve güvenliği problemlerine karşı toplumsal duyarlılığı oluşturmak ve bu alanda çalışanları bilgilendirmek amacıyla tasarlanan kampanya kapsamında toplam 10 ilde işverenler, işçiler, İSG Profesyonelleri (İş Güvenliği Uzmanları, İşyeri Hekimleri, v.s.), İşveren Sendikaları ve İşçi Sendikalarından yaklaşık 2000 kişinin katılımıyla seminerler düzenlenmiş ayrıca özellikle küçük ve orta ölçekli işyerlerine yönelik olarak hazırlanan bir çok bilgilendirici doküman 10 ilde düzenlenen bilinçlendirme seminerlerinde sosyal taraflara dağıtılmıştır.

Ayrıca amacı inşaat sektöründe, önleyici yaklaşıma dayalı denetim ve gözetim hizmetlerinin yaygınlaştırılması için yapı denetim kuruluşlarında çalışan yapı denetçileri ve kontrol elemanlarına verilecek iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri ile işverenler ve çalışanların sorumlulukları konusunda bilinçlendirilmelerinin sağlanarak sektördeki çalışma koşullarının iyileştirilmesi olan Protokol 22.10.2010 tarihinde Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Bakanlığımız arasında imzalanmıştır. Bu kapsamda, yapı denetçisi ve kontrol elemanlarına yönelik hazırlanan eğitim programında Ankara, Antalya, Bursa, İzmir ve İstanbul olmak üzere 5 farklı ilde toplam 4.225 kişiye eğitim verilmiştir.

Diğer yandan Türkiye’de özellikle maden, inşaat ve metal sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği açısından çalışma koşullarının iyileştirilmesi, İSG kayıt sisteminin kurulması, tanıtım ve eğitim faaliyetleri ile toplumsal bilincin artırılması amacıyla yürütülen “Türkiye’de İSG Koşullarının İyileştirilmesi-İSGİP” Projesi kapsamında sektöre özgü iş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi modeli geliştirilmiş ve bu model Ankara, Zonguldak, Kocaeli, Denizli ve Kütahya başta olmak üzere 12 ilde toplam 112 işyerine yaygınlaştırılmıştır. Bu modelin yaygınlaştırılmasının yanı sıra iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerine ve paydaşlara yönelik eğitim ve duyarlılık artırma faaliyetleri gerçekleştirilmiş ve inşaat sektörünün de içinde olduğu 10 farklı rehberin tüm yararlanıcılara dağıtımı yapılmıştır.

Son olarak söz konusu projenin çıktılarının daha fazla sayıda metal, maden ve inşaat KOBİ’lerine eğitimlerle yaygınlaştırılması, uygulamanın bu üç sektörle sınırlı kalmaması için, taşıdıkları risk faktörleri dikkate alınarak belirlenen tekstil, gıda, kimya, mobilya ve deri sektörlerinde de yönetim sistemi modelinin kurulması amacıyla yatırım projesi olarak Kalkınma Bakanlığına “İş Sağlığı ve Güvenliğinin Geliştirilmesi Projesi” adı ile proje teklifi yapılmıştır. Projenin hayata geçmesi İSG Kanununun KOBİ’lerde uygulanmasına önemli katkı verecek ve İSGİP’in sürdürülebilirliğini sağlayacaktır.

AB’nin iş sağlığı ve güvenliği stratejileri incelendiğinde; AB mevzuatının tüm üye ülkelerde tam olarak uygulanması, KOBİ’ler başta olmak üzere yüksek risk taşıyan sektörlerle ve yeni potansiyel risklere yönelik önlemler almanın önemi açıkça görülmektedir. Bakanlığımız, AB’nin yeni yaklaşımı ve hedefleri ile örtüşen özellikle KOBİ’lere yönelik bir çok faaliyeti gerçekleştirmiş ve bu çalışmaları daha da ileriye götürmek için adımlar atmıştır.

Ülkemizde işyerlerinin %99.8'i 1-249 işçi istihdam eden Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerden (KOBİ) oluşmakta olup, çalışanların %83.8'i bu işyerlerinde istihdam edilmektedir. Yine Sosyal Güvenlik Kurumu istatistiklerine göre 2010 yılında meydana gelen iş kazalarının %79.2 si KOBİ'lerde meydana gelmiştir.

Bu rakamlardan, ülkemizde işletmelerin önemli bir çoğunluğunu orta ölçekli işletmelerin de ötesinde küçük ölçekli işletmelerin oluşturduğu ve işyeri ölçeği küçüldükçe işyerinde İSG göstergelerinin bozulduğu anlaşılmaktadır.

KOBİ'lerde gözlenen iş sağlığı güvenliği sorunlarının kapsamlı ve sürekliliği olan bir çalışma ile giderilebileceği açıktır. Bunun gerçekleşmesi için, KOBİ'ler kadar onlara hizmet vermek ve destek sağlamak amacıyla faaliyette bulunan kurum ve kuruluşlara da çok büyük görevler ve sorumluluklar düşmektedir. KOBİ'lere yönelik olarak mevzuatın daha kolay anlaşılmasını sağlayacak dokümanlar oluşturmak ve uygulama konusunda onlara destek olmak, kamu kuruluşlarına KOBİ'lerin yaptığı başvuruların süratli ve şeffaf bir biçimde neticelendirilmesi vb. başlıklar altında toplanabilecek hayati öneme haiz tedbirlerin yanı sıra, KOBİ'lerin hangi hizmeti, hangi kuruluştan ve nasıl alabilecekleri hususunda bilgilendirilmeleri de büyük önem taşımaktadır.

Bu kapsamda Bakanlığımız tarafından KOBİ'lerde iş sağlığı ve güvenliğinin geliştirilmesi amacıyla son yıllarda bir çok çalışma yürütülmüş ve halen de çalışmalar devam etmektedir.

Bu çalışmalardan ilki uluslararası iş sağlığı güvenliği bölgesel konferansları zinciri içerisinde, özel gündemler oluşturularak belirli konuların tartışılmış olmasıdır. Her yıl düzenlenen ve bir gelenek halini alan "İş Sağlığı ve Güvenliği Haftası" etkinlikleri kapsamında da KOBİ'lerde iş sağlığı güvenliği konusu birçok kez ana tema olarak belirlenmiş ve konunun tartışılmasına imkan verilmiştir.

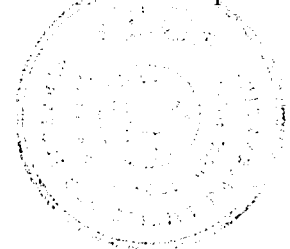
Ayrıca geçmiş yıllarda tamamlanan ve halen yürütülen pek çok AB projesinde de genel iş sağlığı güvenliği uygulamaları, risk değerlendirmesi ve koruyucu sağlık hizmetleri gibi konuları içeren eğitimlerde özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelere odaklanarak, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği kural ve yönetmeliklerinin uygulanması için etkili ve verimli bir sistemin geliştirilmesine katkıda bulunulmuş ve hazırlanan dokümanlar başta KOBİ' ler olmak üzere binlerce işyerine ulaştırılmıştır.

Diğer yandan Bakanlığımızın sosyal taraflarla yapmış olduğu uzun müzakereler sonucunda risk değerlendirmesine dayalı önleyici yaklaşımı esas alan İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, 30.06.2012 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Söz konusu kanun ile iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri açısından (işyeri hekimi, iş güvenliği uzmanı gibi) sayı sınırı ortadan kalkmış ve çalışan sayısına bakmaksızın tüm çalışanların bu hizmetlerden yararlanması imkanı sağlanmıştır.

Diğer taraftan Bakanlığımız İş Teftiş Kurulu son yıllarda teftiş politikasını gözden geçirmiş ve "risk esaslı", "işkolu veya sektör esaslı" ve "alan esaslı" teftiş politikalarını hayata geçirmiştir. Bu politikanın temel amacı, ilgili tüm tarafları harekete geçirmek, bilinç oluşturmaya ve güvenlik kültürünün gelişmesine katkı sağlamaktır.

İş Teftiş Kurulu Başkanlığı yukarıda belirtilen politika çerçevesinde, iş kazası veya meslek hastalıklarının önlenmesi, sağlıklı ve güvenli işyeri ortamının sağlanması çabalarını daha etkili hale getirebilmek için sosyal tarafların da etkin katılımını sağlayacak teftiş programlarını yürütmektedir.

İnşaat sektöründe iş kazalarının yoğun olduğu iller ile bu illerdeki işçi sayısının fazla olduğu yapı işyerleri öncelikli olarak denetlenmektedir. Bu kapsamda: iş sağlığı ve güvenliği yönünden çalışanlar için hayati tehlike bulunan işyerlerinde kapatma kararı verilerek faaliyetleri durdurulmaktadır. Ayrıca, iş sağlığı ve güvenliğine aykırı hususlar tespit edilen inşaat işyerlerine de idari para cezası uygulanmaktadır.

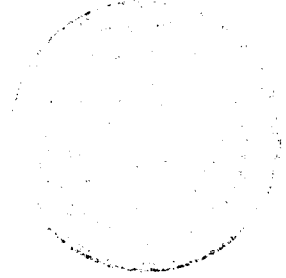
Bu amaçla Bakanlığımızca 2009 yılında, inşaat işkolunda iş kazasının en fazla yaşandığı yüksekten düşme konusunu kapsayan risk esaslı programlı denetimler planlanmış ve uygulamaya konulmuş olup 3 senedir başarı ile yürütülmektedir. Söz konusu plan çerçevesinde yapılan denetimler sonucu 2009 yılında 72, 2010 yılında 284, 2011 yılında da 326 olmak üzere toplam 682 inşaat işyerinde çalışanlar için hayati tehlike tespit edildiğinden bu işyerleri için kapatma kararı verilerek faaliyetleri durdurulmuştur.

2012 yılı için de; yapı işyerlerinde, barınma yerlerinin uygunluğu da dahil olmak üzere mevzuat hükümlerinin tümünün uygulanmasına yönelik programlı denetimler planlanmış, bu çerçevede yapılan denetimler sonucu 2012 yılı Eylül ayına kadar, iş sağlığı ve güvenliği yönünden çalışanlar için hayati tehlike bulunan 332 işyeri için kapatma kararı verilerek faaliyetleri durdurulmuştur.

Ayrıca Bakanlığımız tarafından HES inşaatlarında meydana gelen iş kazaları değerlendirilerek bu tür kazaların önlenmesine yönelik “HES İnşaatı İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Programlı Teftiş” uygulamaya konmuştur. 2012 yılında yürüttüğümüz programlı teftiş ile 10 ilde 17 adet HES inşaat işyeri denetlenerek iş sağlığı ve güvenliği yönünden 481 adet noksan husus tespit edilmiştir. Tespit edilen bu noksan hususlar için işyerlerine toplam 475.350,00 TL. idari para cezası uygulanmış olup, bu sektördeki problemlerin çözümü için uygulamaya konan teftiş programının Türkiye genelinde yapılması için çalışmalar devam etmektedir.

Bakanlığımız İş Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından iş sağlığı ve güvenliği alanında genel olarak 2012 yılında 25 ayrı programlı teftiş yürütülmüş olup, anılan teftiş programlarının çoğu küçük ve orta ölçekli işyerlerini kapsamaktadır. Teftiş programlarının planları iş kazası ve meslek hastalığının yoğun olduğu sektörlerle göre yapılmaktadır.

Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtlarına giren ve işlemi tamamlanan iş kazaları, iş kazası sonucu ölüm, iş kazası sonucu sürekli iş göremez olan kişi sayıları yıllar itibarıyla Ek.1’de sunulmaktadır.

YILLAR İTİBARIYLA SOSYAL GÜVENLİK KURUMU KAYITLARINA GİREN VE İŞLEMİ TAMAMLANAN İŞ KAZALARI, İŞ KAZASI SONUCU ÖLÜM, İŞ KAZASI SONUCU SÜREKLİ İŞ GÖREMEZ OLAN KİŞİ

SAYILARI

Ek: 1

YILLAR	İŞ KAZASI SAYISI (*)	İŞ KAZASI ÖLEN KİŞİ SAYISI	İŞ KAZASI SONUCU SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK KİŞİ SAYISI	İŞ KAZASI SONUCU SÜREKLİ İŞ GÖREMEZLİK GELİRİ ALAN KİŞİ SAYISI	İŞ KAZASI SONUCU ÖLÜM A YUĞI ALAN KİŞİ SA YISI
2001	72.367	1.008	2.183	50.447	74.543
2002	72.344	872	1.820	51.431	74.929
2003	76.668	810	1.451	51.959	74.969
2004	83.830	841	1.421	53.063	74.406
2005	73.923	1.072	1.374	53.584	73.428
2006	79.027	1.592	1.953	54.857	73.375
2007	80.602	1.043	1.550	56.105	73.180
2008	72.963	865	1.452	56.668	73.248
2009	64.316	1.171	1.668	57.422	74.554
2010	62.903	1.444	1.976	58.496	76.397
2011	69.227	1.700	2.216	58.966	78.336

(*) Kurum kayıtlarına giren ve işlemi tamamlanan vakalar, vaka sayısı olarak alınmaktadır.